

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Fransa Cumhuriyeti Geçici Hükümeti arasında Hava Ulaştırılmalarına dair olan Anlaşmanın onanması hakkında kanun tasarısı ve Dışişleri ve Ulaştırma Komisyonları raporları (1/73)

T. C.

Başbakanlık

Muamelât Genel Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı : 71 - 650, 6/2792

29 . XI . 1946

Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Fransa Cumhuriyeti Geçici Hükümeti arasında Hava Ulaştırılmalarına dair olan Anlaşmanın onanması hakkında Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca 11 . XI . 1946 tarihinde Yükseksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun tasarısının gerekçe ve ilişkileriyle birlikte sunulduğunu arz ederim.

Başbakan
R. Peker

Gerekçe

Şikago'da 7 Aralık 1944 tarihinde, Hükümetimizin de iştirakiyle, imzalanan ve Yüksek Meclis tarafından 4749 sayılı Kanunla 5 Haziran 1945 tarihinde kabul ve tasdik buyurulan Milletlerarası Sivil Havacılık Anlaşmaları hükümleri dahilinde Cumhuriyet Hükümeti, 12 Şubat 1946 günü, İngiltere Kırallığı ve Amerika Birleşik Devletleri ile birer hava Anlaşması yapmış ve bu Anlaşmalar Büyük Millet Meclisince, Mayıs 1946 ayında onanmıştır. Keza Hükümetimizle İsveç Kırallığı Hükümeti arasında da 26 Haziran 1946 tarihinde bu yolda bir Anlaşma akıt ve imza olunmuş ve bu Anlaşma dahi Büyük Millet Meclisince Eylül 1946 ayında onanmıştır.

Adıgeçen iki taraflı Anlaşmaların Yüksek Meclise sunulması sırasında da arz olunduğu üzere, Şikago'da kurulan sistemin işleme, muhtelif üye Devletler arasında yapılacak iki taraflı Anlaşmalar akdine bağlıdır. Cumhuriyet Hükümeti, yaptığı Anlaşmalardan başka diğer Devletlerle de faydalı ve gerekli Anlaşmalar teminine devam etmektedir. Bu arada Fransa Hükümetinin Anlaşma akdine mütedair teklifi üzerine görüşmeler olmuş ve 12 Ekim 1946 gününde Anlaşma metni imzalanmıştır.

Bu Anlaşma hükümleri, geniş ölçüde evvelki Anlaşmalardan mülhem olup müteakabiliyet esasına dayanmaktadır. Şimdiki şartlar altında yurdumuz ile batı memleketleri arasında uzun süren ve seyrek işliyen gemi seferleri dışında, ulaştırma imkânı olmadığı cihetle, bu memleketle ekonomik ve kültürel bağlarımızın gelişmesi bakımından çok faydalı bulunan işbu Anlaşmada, iki memlekette cari olan hava ulaştırmalarına mütâallik mevzuata uyulacağı derpiş edilmiştir. Fransa servisleri Ankara ve İstanbul'a uğrıyacak ve her iki yerde milletlerarası yolcu, yük ve posta bırakıp alabilecektir. Fakat iki şehir arasında nakliyat yapamıyacaktır.

Anlaşmanın ve Ekinin yorumlanması yahut uygulanması yolunda Akıt Tarafların müzakere ile halledemeyecekleri hususlar ya Şikago hükümleri dahilinde Milletlerarası Sivil Havacılık Teşkilâtı Konseyine veya iki tarafın tâyin edeceği bir Hakem Mahkemesine yahut ta başka herhangi bir şahıs veya teşekkülün hakemliğine arz edilecektir.

Dışışleri Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Dışışleri Komisyonu

Esas No. 1/73

Karar No. 10

10 . II . 1947

Yüksek Başkanlığa

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Fransa Cumhuriyeti Geçici Hükümeti arasında Hava Ulaştırılmalarına dair olan Anlaşmanın onanması hakkında Dışışleri Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca 11 . XI . 1946 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılıp Komisyonumuza havale edilen kanun tasarısıyla gerekçe ve ilişikleri Dışışleri Bakanı hazır olduğu halde Komisyonumuzda incelendi.

Havacılığın inkişafı ve Milletlerarası ulaşırmada kazandığı önem gözönünde tutularak, daha önce tasdik edilmiş bulunan Şikago Havacılık Anlaşması çerçevesi dâhilinde görülen bu Anlaşma hakkındaki Kanun tasarısı Ko-

misyonumuzca aynen kabul olunmuştur.

Havalesi gereğince Ulaştırma Komisyonuna gönderilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Dışışleri Komis-

yonu Başkanı

Bilecik

M. Ş. Esendal

Afyon

Dr. C. Tunca

Burdur

F. Altay

Manisa

Ş. R. Hatipoğlu

Sözcü

Kocaeli

N. Erim

Aydın

Dr. M. Germen

İzmir

Yücel

Samsun

C. Bilsel

Kâtip

Gümüştane

E. Tör

Bolu

H. C. Çambel

Manisa

A. R. Artunkal

Sivas

N. Sadak

Ulaştırma Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Ulaştırma Komisyonu

Esas No. 1/73

Karar No.9

17 . II . 1947

Yüksek Başkanlığa

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Fransa Cumhuriyeti Geçici Hükümeti arasında Hava Ulaştırılmalarına dair olan Anlaşmanın onanması hakkında Dışışleri Bakanlığınca hazırlanıp Bakanlar Kurulunca 11 . XI . 1946 tarihinde Yüksek Meclise sunulan ve Dışışleri Komisyonunca incelendikten sonra Komisyonumuza havale buyurulmuş bulunan kanun tasarısı ve bu tasarıda sözü geçen Anlaşma ve eki ve Dışışleri Komisyonunun raporu Komisyonumuzun 14 . II . 1947 tarihindeki toplantısında Dışışleri Bakanlığının temsileisi de hazır olduğu halde incelendi.

Milletlerarası havacılığın aldığı önem ve göstermekte olduğu gelişme gözönünde tutularak anlaşmanın daha önce tasdik ve kabul

edilmiş olan Şikago Havacılık Anlaşması hükümlerine uygun bulunduğu ve Hükümetin gerekçesinde de işaret olduğu gibi, Anlaşmanın hükümlerinin tesbitinde evvelki sivil havacılık Anlaşmalarından geniş ölçüde faydalandığı ve mütekkabiliyet esasına bağlanılmış bulunduğu görülmüştür.

Filvaki, Türkiye ile Batı memleketleri arasında seyrek yapılan ve yolculuklarda uzun müddet süren gemi seferleri dışında başka bir ulaştırma imkân bulunmadığından Fransa ile ekonomik ve kültürel bağlarımızın gelişmesi Komisyonumuzca da çok faydalı görülmüştür.

İlişik anlaşmaya göre esasta tam mutabakat halinde kalmış olan Komisyonumuz maddelerin

mlzakresine geçmiş ve maddeleri de oybirliğiyle kabul etmiştir.

Yüksek Başkanlığa sunulur.

Ulaştırma Ko.

Başkanı	Bu Sözcü	Kâtip
Çerah	Samsun	Erzurum
A. R. Erem	Y. Kalgay	S. Altuğ

Edirne	İstanbul	Kayseri
M. F. Ağaogulları	S. Yürüten	F. Seler
Niğde	Ordu	Ordu
V. Sorıdal	Dr. V. Demir	İmzada bulunamadı
	Sivas	H. Gökdalay
	H. Işık	

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Fransa Cumhuriyeti Geçici Hükümeti arasında Hava Ulaştırmalarına dair olan Anlaşmanın onanması hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — Ankara'da 12 Ekim 1946 tarihinde akıt ve imza edilmiş olan Türkiye Cumhuriyeti ile Fransa Cumhuriyeti Geçici Hükümeti arasında Hava Ulaştırmalarına dair Anlaşma ile Eki onanmıştır.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

Başbakan	Devlet Bakanı
R. Peker	Başbakan Yardımcısı
	M. Ökmen
Devlet Bakanı	Adalet Bakanı
M. A. Renda	Ş. Devrin

Millî Savunma Bakanı	İçişleri Bakanı
C. C. Toydemir	Ş. Sökmensüer
Dışişleri Bakanı	Maliye Bakanı
H. Saka	H. N. Keçmiş
Millî Eğitim Bakanı	Bayındırlık Bakanı
Reşat Ş. Sırer	C. K. İncedayı
Ekonomi Bakanı	Sağlık ve Sosyal Y. Bakanı
T. B. Balta	Dr. B. Uz
Gümrük ve Tekel Bakanı	Tarım Bakanı
T. Çoşkan	F. Kurdağlı
Ulaştırma Bakanı	Ticaret Bakanı
Ş. Koçak	A. İnan
	Çalışma Bakanı
	Dr. S. İrmak

TÜRKİYE CÜMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE FRANSA CÜMHURİYETİ MUVAKKAT HÜKÜMETİ ARASINDA HAVA ULAŞTIRMALARINA DAİR ANLAŞMA

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Fransa Cumhuriyeti Muvakkat Hükümeti, Türkiye ile Fransa arasında hava ulaştırmalarına dair bir anlaşma yapmaya karar vererek,

Bu maksatla usulü dairesinde yetkilendirilmiş temsilciler tâyin etmişler ve bunlar aşağıdaki hükümler üzerine anlaşmışlardır.

Madde — 1

Sözleşen taraflar, bu anlaşmanın ekinde müsarrah bulunan hakları, işbu ekde sayılan Milletlerarası, sivil hava yollarının ve servislerinin kurulması maksadiyle birbirlerine verirler; anılan servislere, kendisine bu haklar verilen sözleşen tarafın ihtiyarına göre derhal veya daha sonra başlanılabilir.

Madde — 2

A) Bir sözleşen tarafca diğer sözleşen tarafa kurulması hakkı verilen her bir hava hizmetinin işletilmesine, bu son taraf anılan hizmeti işletmek için bir veya birkaç havacılık teşebbüsü tâyin eder etmez başlanabilecektir. Bu hakkı veren sözleşen taraf, 6 ncı madde hükümleri mahfuz kalmak şartıyla böylece tâyin edilen havacılık teşebbüsüne veya teşebbüslerine gereken işletme müsaadesini geçikmeksizin verecektir.

B) Yukarda anılan hakları veren sözleşen taraf, işbu anlaşmada bahis konusu olan servislerin açılmasına ruhsat vermeden önce, böylece tâyin edilmiş olan havacılık teşebbüsünden veya teşebbüslerinden, kendi ülkesinde cari kanun ve nizamlar gereğince ehliyetlerini ispat etmelerini istiyebilecektir.

C) İlgili Hükümetlerce tâyin olunabilecek bazı bölgelerde Milletlerarası bir hava hizmetine kurulması, yetkili askerî katların tasvibine bağlı olacaktır.

Madde — 3

Tatbikatta herhangi bir farklı işleme meydan vermemek ve eşitliği sağlamak maksadiyle aşağıdaki hususlar kararlaştırılmıştır.

A) Sözleşen Taraflardan her biri, kendi hava alanlarından veya başka kolaylıklardan öteki sözleşen taraf havacılık teşebbüslerinin faydalanması karşılığı olarak tarhedilecek veya edilmesine izin verilecek mükellefiyetlerin, milletlerarası benzer hizmet yapan kendi millî uçaklarına işbu hava alanlarından ve kolaylıklardan faydalanma için ödenecek miktarlardan fazla olmamasını kabul eder.

B) Sözleşen taraflardan birinin ülkesine, öteki sözleşen tarafca tâyin edilen havacılık teşebbüsü tarafından veya bunun hesabına ithal edilip yalnız kendi uçaklarının kullanılmasına mahsus olan yakıt, makinayağı ve yedek parçalar, gümrük resmi, muayene ücreti veya diğer millî resim ve mükellefiyetlerin tarhi hususunda, millî teşebbüslere veya en ziyade müsaadeye mazhar milletin teşebbüslerine uygulanan işlemden faydalanacaklardır.

C) Ekte tarif edilen yolları ve hizmetleri işletmeye izinli sözleşen tarafın hava ulaştırma teşebbüslerine ait sivil uçaklarda bulunan yakıt, makinayağı, yedek parçalar, mütat teçhizat ve uçak komanyası, anılan uçaklar tarafından öteki sözleşen tarafın ülkesi üzerindeki uçuşlarda kullanılsa veya sarfedilse bile, o ülkeye giriş ve çıkışta gümrük resmi, muayene ücreti veya buna benzer resim ve mükellefiyetlerden muaf tutulacaktır.

Madde — 4

Sözleşen taraflardan birinin verdiği veya müteber kıldığı henüz müddeti geçmemiş ehliyetna-

meler, uçuşa elverişlilik vesikaları ve ruhsatıyeler Ekte gösterilen havayollarının ve hizmetlerinin işletilmesi için öteki sözleşen tarafça muteber olarak tanılacaktır. Ancak sözleşen taraflardan herbiri, kendi uyuğuna başka bir Devlet tarafından verilmiş ehliyetnameleri ve ruhsatıyeleri kendi ülkesi üzerinde uçuş için muteber tanılmaktan istinkâf etmek hakkını muhafaza eder.

Madde — 5

A) Sözleşen taraflardan birinin Milletlerarası hava seyrüseferlerinde işliyen uçakların kendi ülkesine giriş ve çıkışı hakkındaki veya bu uçakların kendi ülkesi sınırları içinde iken işletilmesi ve seyrüseferi ile ilgili kanun ve nizamları öteki sözleşen taraf teşebbüsünün veya teşebbüslerinin uçaklarına da uygulanacaktır.

B) Yolcular, mürettebat ve uçakla mal gönderenler, herbir sözleşen tarafın ülkesinde yolcuların, mürettebatın veya yükün memlekete girişi, orada kalışı ve oradan çıkışı ile ilgili giriş, çıkış, göçmen, pasaport, gümrük ve karantina işleri gibi hususlarda mütaallik kanun ve nizamlara, gerek kendileri, gerekse nam ve hesaplarına hareket eden üçüncü şahıs vasıtasıyla, riayet edeceklerdi.

Madde — 6

Sözleşen taraflardan herbiri, öteki sözleşen tarafça tâyin edilen bir teşebbüsün esas mülkiyeti ile fiili kontrolünün bu son taraf uyuğunun elinde bulunduğuna kanaat getirmediği hallerde, veya bu teşebbüsün, ülkesinde faaliyette bulunduğu Devletin kanun ve nizamlarına, beşinci maddede tarif olunduğu üzere, riayet etmediği veya bu anlaşmanın kendisine yüklediği vecibeleri yerine getirmediği takdirde, işbu teşebbüse işletmek müsaadesi vermemek veya bunu geri almak hakkını muhafaza eder.

Madde — 7

İşbu Anlaşma ve buna dayanarak yapılacak bütün mukaveleler Milletlerarası Sivil Havacılık geçici teşkilâtı nezdinde tescil ettirilecektir.

Madde — 8

Sözleşen taraflardan biri, işbu Anlaşma ekinin herhangi bir hükmünün değiştirilmesini arzu ettiği takdirde, her iki tarafın yetkili katları arasında danışılmasını isteyebilir ve bu danışma, istek tarihinden itibaren altmış gün içinde başlar, anılan katların üzerinde uyuştukları her değişiklik, diplomatik nota teatisi suretiyle teyidedildikten sonra; yürürlüğe girecektir.

Genel mahiyette çok taraflı bir havacılık sözleşmesi her iki sözleşen taraf için yürürlüğe girdiği takdirde, bunlar işbu Anlaşma ile ekinin hükümlerini anılan sözleşme ahkâmı ile ahenkleştirmek maksadiyle danışacaklardır.

Madde — 9

A) Sözleşen taraflar, işbu Anlaşmanın veya Ekinin yorumlanmasına veya uygulanmasına mütaallik olup görüşme yolu ile halledilmeyen herhangi bir uyuşmazlığı, hakeme sunmak hususunda mutabıktırlar.

B) Böyle bir uyuşmazlık Şikago'da 7 Aralık 1944 te imzalanan Milletlerarası Sivil Havacılık Sözleşmesi ile kurulan Milletlerarası Sivil Havacılık Teşkilâtı Konseyine veya anılan sözleşmenin yürürlüğe girişine kadar Şikago'da aynı tarihte imzalanan Milletlerarası Sivil Havacılık Geçici Anlaşması ile kurulan Muvakkat Konseye sunulacaktır.

C) Bununla beraber, Sözleşen Taraflar, anlaşarak uyuşmazlığı, tâyin edecekleri bir hakem

nahkemesine yahut da başka bir kişiye veya kuruma sunarak halledebilirler.

D) Sözleşen Taraflar, bu suretle verilen hükme riayet etmeği taahhüt ederler.

Madde — 10

Sözleşen Taraflardan herbiri işbu Anlaşmaya son vermeği arzu ettiği takdirde, Öteki Tarafı onu haber verebilecektir. Böyle bir son verme, haberin alınmasından 12 ay sonra yürürlüğe girecektir, meğer ki, mutabık kalınarak, ihbar, bu müddet geçmeden geri alınmış olsun.

Madde — 11

Tasdiknameler, mümkün olan en kısa zamanda Ankara'da teati edilecektir. Anlaşma, tasdiknamelerin teatisi tarihinde yürürlüğe girecektir.

Yukarıdakileri tasdiklan, imzaları aşağıda bulunan ve Hükümetleri tarafından usulü dairesinle yetkilendirilmiş olan temsilciler işbu Anlaşmayı imza etmiş ve mühürlemişlerdir.

12 Ekim 1946 tarihinde Ankara'da Türkçe ve Fransızca ikişer nüsha olarak ve her iki metin aynı derecede muteber olmak üzere yapılmıştır.

İmza

Gaston Maugras

İmza

Feridun Cemal Erkin

E K

A) İşbu Anlaşma gereğince tâyin edilecek olan Fransız Havaacılık teşebbüslerine Türkiye üzerinde transit uçuş ve teknik tevakkuf hakları ve aşağıda gösterilen yolları takiben Ankara ve İstanbul'da Milletlerarası yolu, posta ve yük almak ve boşaltmak hakkı verilmiştir:

Paris - Ankara - Marsilya - Tunus - Trablus'da noktalar - Kahire - Berut tarihiyle.

Paris - Ankara. İtalya'da noktalar (Genova yahut Milâno), (Roma yahut Napoli), Yunanistan'da noktalar (Atina yahut Selânik), İstanbul tarihiyle.

Paris - İstanbul - Ankara. Merkezi Avrupa'da bilhara tâyin olunacak bir yol üzerinden.

B) Keza, işbu Anlaşma gereğince tâyin edilecek olan Türk Havaacılık teşebbüslerine, Fransa üzerinde transit ve teknik tevakkuf hakları ve ileride tesbit edilecek yolları takiben Fransa ülkesinde yolu, posta ve yük almak ve boşaltmak hakkı verilmiştir.

C) Şurası mukarrerdir ki, Sözleşme Taraflardan herbiri bir hava hizmetini açmadan önce, öteki Sözleşen Tarafça, onun ülkesine giriş ve ülkesinden çıkış için tasarlanan istikametleri bildirecek ve bunun üzerine öteki Sözleşen Taraf giriş ve çıkış noktaları ile ülkesinde takibedilecek olan uçuş yolunu gösterecektir.

İmza

Gaston Maugras

İmza

Feridun Cemal Erkin